

Příloha 4a: Rozpis úkolů k tématu Archaické období Řecka (Athény a Sparta)

Název materiálu: Práce s cíli v měsíčním a týdenním plánu na 2. stupni ZŠ

Autor: Mgr. Anna Churáčková

Materiál byl tvořen v prostředí EduPage během online výuky na jaře 2020. V této příloze poskytnu **seznam cílů** k danému tématu (zkratka u jednotlivých cílů odkazuje k souhrnným cílům, které jsou uvedeny v příloze č. 1) a **přepis zadaných úkolů**, který si může daný uživatel převést do vlastní podoby (co do grafické formy i obsahu).

I. CÍLE TÉMATU

- *Žák vyznačí na časovou osu, jak šla po sobě jednotlivá období dějin starověkého Řecka. (SC1)*
- *Žák vysvětlí pojmy polis, kolonizace a tyranida.*
- *Žák pomocí historické mapy zakreslí do slepé mapy Evropy města Neapol, Tarent, Syrakusy, Efes, Byzantion, Sparta a Athény. (SC2)*
- *Žák vyjmenuje alespoň 1 důvod a 1 důsledek velké řecké kolonizace. (SC8)*
- *Žák vybere z předložených obrázků ten, který nejlépe vystihuje povahu obyvatel starověkých Athén. (SC9)*
- *Žák vybere z předložených obrázků ten, který nejlépe vystihuje povahu obyvatel starověké Sparty. (SC9)*
- *Žák vyjmenuje alespoň 1 právo a 1 povinnost občanů starověkého Řecka.*
- *Žák vlastními slovy objasní postavení otroků ve starověkém Řecku.*

II. POKYNY PRO ŽÁKY

1. Projít si materiál Archaické období Řecka a vyplnit úkoly.
2. Na základě materiálu a učebnice na s. 66–70 (viz příloha č. 4d) doplnit pracovní list (viz příloha č. 4c)
3. Pracovní list nalepit do sešitu.

III. ZADÁNÍ PRÁCE

1. Opakování:

Spoj logické dvojice na základě významu:

labyrint	vládce moří
Mínos	ostrov
Kréta	bohyně moudrosti
Mykény	válka
Illias	bludiště
Odyssea	válka
Zeus	poloostrov
Athéna	kyklopské hradby
Trója	král
Poseidon	vládce všech bohů
Peloponés	Homér

Vyřaď pojem, který se zbytkem pojmů nesouvisí. Co zbylé 3 pojmy spojuje?

- kyklopské hradby
- býčí zápasy, akrobat na býku
- labyrint
- král Mínos

Vyřaď pojem, který se zbytkem pojmů nesouvisí. Co zbylé 3 pojmy spojuje?

- kyklopské hradby
- král Agamemnon
- lineární písmo B
- minotaur

Vyřaď pojem, který se zbytkem pojmů nesouvisí. Co zbylé 3 pojmy spojuje?

- Zeus
- Kleopatra

- c) Olymp
- d) ambrozie a nektar

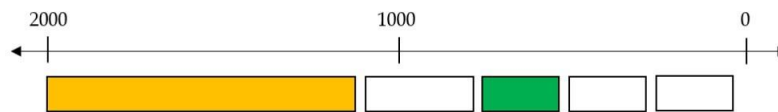
2. Práce s pracovním listem, učebnicí a materiál v Edupage:

I. Pracuj s časovou osou v pracovním listě (nebo si osu překresli do sešitu):

- pod osou vidíš 5 rámečků, každý z nich je 1 období dějin Řecka
- období řeckých dějin jsou vypsána pod rámečky, jsou seřazeny, jak šly za sebou (!), u každého z nich je vlevo kolečko
- ZVOL BARVU pro každé období a VYBARVI správné kolečko se správným rámečkem (ukázka viz obrázek)
- archaické a klasické období si nějak zvýrazni a napiš k němu "doba rozkvětu Řecka"

ARCHAICKÉ OBDOBÍ

Kdy?

- NEJSTARŠÍ CIVILIZACE (minojská a mykénská kultura)
- TEMNÉ OBDOBÍ (homérské)
- ARCHAICKÉ OBDOBÍ
- KLASICKÉ OBDOBÍ
- VLÁDA ALEXANDRA VELIKÉHO, HELÉNISMUS

II. Které období Řecka bylo podle časové osy nejdelší?

III. Pro toto období byly typické 3 znaky, zkus spojit pojem s jeho významem:

polis	vláda samovládce
tyranida	osidlování nových území
kolonizace	městský stát

IV. Velká řecká kolonizace:

- Řekové osídlili pobřeží Středomoří => založení nových měst = **kolonie**

PRÁCE S MAPOU: udělej tu variantu podle toho, zda máš/nemáš vytisknutý pracovní list

A) varianta, že mám vytisknutý pracovní list: otevřu si uč. na s. 67, zde je mapa

- zakresli do slepé mapy města:

NEAPOL, TARENT, SYRAKUSY, EFES, BYZANTION

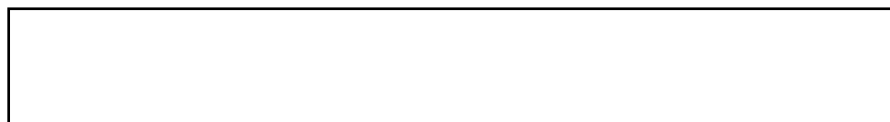
- zakresli do slepé mapy SPARTU a ATHÉNY

B) varianta, že nemám vytisknutý pracovní list: otevřu si uč. na s. 67, zde je mapa

- zapíšu si do sešitu jména těchto nových měst (kolonií):

NEAPOL, TARENT, SYRAKUSY, EFES, BYZANTION

- porovnáím dnešní politickou mapu Evropy s mapou v učebnici a napíši, v jakých dnešních státech by města výše ležela

DŮVODY A DŮSLEDKY: Proč se stěhovali a co to přineslo?

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

- přečti si text na s. 67 v učebnici v odstavci "Zakládání nových osad" (nad mapou)
- vypiš si do pracovního listu (nebo do sešitu) DŮVODY (proč se stěhovali) a DŮSLEDKY (co to přineslo) velké řecké kolonizace

V. Polis:

- v Řecku se ne vytvořil jednotný stát, ale vzniklo mnoho měst (každé bylo samostatným státem)
- nejvýznamnější byly: ATHÉNY a SPARTA

A) OBYVATELSTVO:

- dělilo se na svobodné občany a nesvobodné otroky
- doplň do pracovního listu (nebo si vepiš do sešitu) podle obrázku práva a povinnosti svobodných občanů

Právo "podílet se na řízení státu" neměli všichni občané, na někoho (kromě otroků) to neplatilo. Zkus se zamyslet a napiš mi pod obrázek, kdo si myslíš, že třeba nemohl volit nebo hlasovat o zákonech (z nějakého důvodu).

I ty máš ve škole nějaká práva a povinnosti. Zkus napsat 1 právo a 1 povinnost, kterou máš ve škole:

B) ATHÉNY:

Podle pověsti se bůh moře Poseidon a bohyně moudrosti a řemesel Athéna přeli, po kterém z nich se bude město jmenovat. Poseidon zarazil trojzubec do skály. Na

tomto místě vytryskl pramen vody. Bohyně moudrosti zasadila jako dar olivovník. Lidé rozhodli, že tento dar je cennější. A tak město pojmenovali po ní – ATHÉNY.

1. Pusť si video v čase 6:00–7:40

Odkaz: <https://www.youtube.com/watch?v=ZhgEIVA4xkQ>

2. Vypracuj podle videa úkoly:

Centrum Athén, kde stály nejdůležitější stavby (např. chrám), představoval pahorek zvaný:

- a) Aukropolis
- b) Kopcopolis
- c) Akropolis
- d) Breptopolis

Kdo jsem?

Jsem největší athénský státník. Nechal jsem např. vybudovat chrám zasvěcený bohyni Pallas Athéně, ale i další stavby. Vydal jsem také mnoho spravedlivých zákonů.

Athény svůj stát (město) nějak řídili, jak?

- a) vláda menší skupiny, která na to studovala
- b) vláda lidu (většiny)
- c) vláda jednoho – krále
- d) nikdo stát neřídil

Který z následujících obrázků je typický pro athénskou společnost?

č. 1 válečník

č. 2 filosof

č. 3 zemědělec

3. Zapiš si poznámky do sešitu/pracovního listu:

- centrum pahorek AKROPOLIS
- státní zřízení: DEMOKRACIE = vláda lidu (většiny)
Ineplatila pro ženy, cizince a otroky!
- nejvýznamnější státníci:
 - A) Solón – zrušil otroctví pro dluhy
= (viz uč. s. 68 - napiš si definici)
 - B) Perikles:
 - nechal postavit chrám Athény
 - zavedl mnoho zákonů
- pěstovali umění, filozofii, řečnictví a sport

4. Takhle vypadala ta ATHÉNSKÁ DEMOKRACIE...Nejdřív zvolili úředníky, ti se starali o chod státu. O zbytku rozhodovalo lidové shromáždění:

5. Jistou dobu v Athénách fungoval tzv. *ostrakismus*, neboli střepinový soud. Probíhal vždy 1x ročně v lidovém sněmu. Zkus si tipnout, co to bylo:

- a) Jelikož Řekové dobře ovládali umění keramiky, probíhaly soutěže o nejlepší výrobky. Ti, co se účastnili soutěže, nechali svůj hliněný výrobek shodit z výšky. Který výrobek se rozpadl na nejméně střepů, ten vyhrál.
- b) Vůdce sněmu se postavil před zrcadlo a zeptal se: Zrcadlo, zrcadlo, kdo z lidového sněmu je nejkrásnější? A zrcadlo odpovědělo...
- c) Každý ze sněmu napsal na kus hliněného střepu jméno člověka, který byl podle něj nebezpečný. Jméno člověka, které se na střepích objevilo nejčastěji, musel odejít na 10 let do vyhnanství.

- d) Nejvyšší úředník hodil střep do pléna, ten kdo jej zachytil, se stal na další rok nejvyšším úředníkem, k tomu dostal odměnu ve zlatě a několik otroků jako sluhy.

C) SPARTA:

Spartu založili na Peloponésském poloostrově Dórové. Podmanili si původní obyvatele, ze kterých se stali otroci. Jejich půdu si přivlastnil stát. Oblast, kde Sparta ležela, se nazývala Lakónie.

1. Pusť si video v čase 7:40–8:45

Odkaz: <https://www.youtube.com/watch?v=ZhgEIVA4xkQ>

2. Vypracuj podle videa úkoly:

Čeho si Sparťané nejvíce cenili:

- a) síly
- b) odvahy
- c) statečnosti
- d) chrabrosti
- e) vojenské výchovy
- f) všechny odpovědi jsou správné

Když někdo výše zmíněné vlastnosti nesplňoval, co se s ním stalo?

- a) stal se otrokem
- b) zařadili ho i tak do vojska, však on se to naučí
- c) vyhnali z obce
- d) shodili ho ze skály

Sparťan musel sloužit ve vojsku:

- a) 40 let
- b) 50 let
- c) 30 let
- d) záleželo na počtu bitev

Který z následujících obrázků je typický pro athénskou společnost?

č. 1 válečník

č. 2 filosof

č. 3 zemědělec

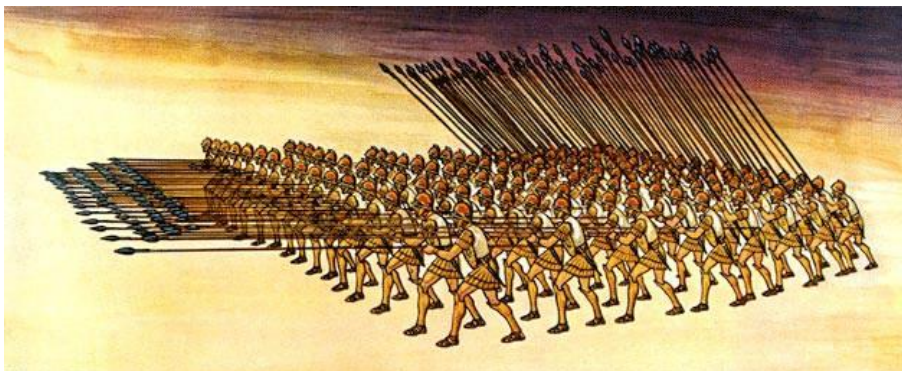
3. Zapiš si poznámky do sešitu/pracovního listu:

- vojenský stát
- nejvíce ceněna statečnost a síla
- tvrdá výchova (od 7 let):
 - A) chlapci - od 7 let ve vojsku
- od 20 do 60 let ve vojsku
 - B) dívky - výchova doma
- tvrdé zacházení s otroky (beztrestně zabíjeni)

4. Zkus si tipnout, co je to *falanga*:

- a) typ vojenské postele se dvěma lůžky nad sebou, jako naše *palanda*
- b) druh řeckého tance, který se rozšířil až do Španělska jako *flamenco*
- c) speciální uspořádání (formace) vojáků
- d) typ květiny se žlutými květy, která roste jen v Řecku

5. Tak tohle je ***falanga***. V tomto útvaru bojovali hlavně řečtí vojáci. Postupně tento typ boje byl vystřídán římskou legií ("želva").

6. Zkus si tipnout, co je to *hoplita*:

- a) řecký pěší voják
- b) druh řecké hry, při které se skákalo (něco jako náš žabák)
- c) druh olympionika, který soutěžil ve skoku do výšky
- d) druh domácího zajíce, kterého Řekové rádi chovali

7. Tak tohle je **hoplita**. Byl to starořecký pěší bojovník. Jeho výbrojí byla bronzová zbroj, kopí, meč, přilba a kulatý štít.

8. A takhle si Spartáné řídili stát:

3. Propustka:

I. Srovnání Athén a Sparty:

A) Zkus je porovnat (uveď jejich výhody a zase naopak nevýhody oproti tomu druhému)

B) Kdyby sis mohl vybrat, ve kterém z těchto dvou měst bys chtěl(a) žít?

II. Rozděli, co patří k Athénám (A) a co ke Spartě (S):

filosofie

disciplína

umění

Perikles

skvělá armáda

statečnost a síla

Akropolis
tvrdé zacházení s otroky
vojenství
krása

4. Sebehodnocení:

Jak myslíš, že jsi dosáhl/a stanovených cílů? Vyber k jednotlivým cílům odpověď podle toho, jak se v nich cítíš jistý/á.

Vyznačím na časovou osu, jak šla po sobě jednotlivá období dějin starověkého Řecka. [ano/spíše ano/spíše ne/ne]

Vysvětlím pojmy polis, kolonizace a tyranida. [ano/spíše ano/spíše ne/ne]

Pomocí historické mapy zakreslím do slepé mapy Evropy města Neapol, Tarent, Syrakusy, Efes, Byzantion, Sparta a Athény. [ano/spíše ano/spíše ne/ne]

Vyjmenuji alespoň 1 důvod a 1 důsledek velké řecké kolonizace. [ano/spíše ano/spíše ne/ne]

Vyberu z předložených obrázků ten, který nejlépe vystihuje povahu obyvatel starověkých Athén. [ano/spíše ano/spíše ne/ne]

Vyberu z předložených obrázků ten, který nejlépe vystihuje povahu obyvatel starověké Sparty. [ano/spíše ano/spíše ne/ne]

Vyjmenuju alespoň 1 právo a 1 povinnost občanů starověkého Řecka. [ano/spíše ano/spíše ne/ne]

Vlastními slovy objasním postavení otroků ve starověkém Řecku. [ano/spíše ano/spíše ne/ne]

5. Pro zájemce:

- film *Odyseus* (1987): https://www.youtube.com/watch?v=b-f_4Yl29jI
- film *Příběhy Odyseovy*: <https://www.youtube.com/watch?v=xLlyCtPZHAQ>
- film *Periklova doba*: <https://www.youtube.com/watch?v=VWTqeGXzic>
- řecká mytologie (video v AJ): <https://www.youtube.com/watch?v=ilZ99sGM-kA>
- více o Spartě (video v AJ): <https://www.youtube.com/watch?v=hMQmU0epVr4>
- trailer k nové pc hře *Total War – Troy*: <https://www.youtube.com/watch?v=KfQ-y6OBPOk>

